

УДК 334.012.64

JEL classification: M21

Тюленєва Ю.В.

к.е.н., доцент КПП ім. Ігоря Сікорського

Єнич В.С.

ХТФ, КПП ім. Ігоря Сікорського

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Стаття досліджує стан та проблеми розвитку малого підприємництва, аналіз малого підприємництва як рушійної сили розвитку економіки України в цілому. Має на меті дослідити оподаткування даного сектору і розглянути можливості спрощення системи податків, створення податкових канікул для нових підприємців та зниження самого розміру існуючих податків. Надає аргументи з приводу розширення малого сектору як складової економіки країни. Аналізує мале підприємництво як сторону, що недотримується чинного законодавства і механізм усунення даного питання. Розглядає причини і фактори повільного розвитку малого бізнесу та шляхи його позитивного розвитку. Аналізує форму державної політики щодо підтримки даного сектору.

Ключові слова: мале підприємництво, економіка України, державна підтримка, розвиток малого бізнесу.

Постановка проблеми. Актуальність даної теми визначена тим, що на сучасному етапі розвитку економіки нашої країни рушійною силою є саме розвиток малого підприємництва.

За умов сучасності досить важливе значення посідає питання ефективного та раціонального введення малого підприємництва, а також виявлення та подолання негативних факторів, що заважають діяльності підприємств. [1]

На сьогоднішній день незбалансована політика держави спричиняє багато проблем, які пов'язані з недооцінкою ролі значення малих підприємств. На сьогоднішній день незбалансована політика держави спричиняє багато проблем, які пов'язані з недооцінкою ролі значення малих підприємств. Уряд має глянути на малий бізнес як невіддільну складову економіки країни, що надає робочі місця. Крім цього малий підприємці будуть піднімати значення ВВП.

Розгляд світового досвіду показує, що збільшення економічних показників саме через малий бізнес можливе в тому випадку, коли держава буде обґрунтовано ввести законотворчу роботу в питаннях розвитку підприємництва, а також підтримувати малий сектор економіки. [2]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У різний час цю тему досліджувало економісти: А. Агєєв, А. Барановський, А. Блінов, Дж. Болдін, З. Варналій, К. Грей, М. Долішній, Б. Когут, В. Колот,

Дж. Конінгс, М. Козоріз, А. Даниленко, О. Кузьмін, М. Козоріз, Н. Соболю, Дж. Стенворт, Г. Черніков, О. Щербина та багато інших. Їхні дослідження з різних аспектів розкривають роль та місце малого бізнесу, показують основні проблеми, що можуть виникнути та шляхи подолання. Розглядають багатогранність та особливості появи бізнесу в різних країнах та регіонах.

Мета. Метою даного дослідження є визначення можливостей розвитку малого підприємництва та державної підтримки у даному секторі.

Результати досліджень. Вже давно не секрет, що малий сектор економіки може істотно впливати на ВРПП, чим давно вже користуються країни Європи та світу, забезпечуючи бізнес суттєвим зниження податків та державним оподаткуванням. В Україні дана ситуація гірша, оскільки на практиці відсутній дієвий механізм реалізації державної політики щодо підтримки малого бізнесу. В 2013 році було прийнято закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», який повинен був створити сприятливі умови для розвитку бізнесу, але на практиці не виконується. [3]

Розглянувши нижче наведену таблицю розвитку підприємництва, можна наочно побачити роль та частку малого бізнесу в економіці, оцінити потребу людей у товарах і послугах.

Таблиця 1

Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами[4]

	Вид підприємства		
	великі	середні	малі
Рік	Кількість суб'єктів господарювання, одиниць		
2012	698	20189	344048
2013	659	18859	373809
2014	497	15906	324598
2015	423	15203	327814
	Обсяг реалізованої продукції, (товарів, послуг), млн.грн.		
2012	4459818,8	1761086,0	1769430,2
2013	4334453,1	1717391,3	1662565,2
2014	4459702,2	1742507,9	1723151,5
2015	5556540,4	2053189,5	2168764,8

Аналізуючи дані видно, що хоч кількість суб'єктів господарювання зменшилась, але обсяг реалізованої продукції збільшується, що дозволяє припускати, що законотворча діяльність держави все таки направлена у правильне русло, хоча і потребує збільшення уваги.

Увагу держави треба звернути і на податкову систему. На даний момент існує дві системи: спрощена (користується малий бізнес) і загальна (коли дохід підприємця перевищує 5 млн грн.). Спрощена система оподаткування має на меті стимулювати розвиток малого підприємництва, запроваджуючи два види податку на рівні 20%: податок на додану вартість

і єдиний соціальний внесок. Крім цього існує внутрішній поділ на такі групи платників єдиного податку[5]:

- перша група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300 000 гривень – до 10% від рівня мінімальної зарплати.

- друга група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 1 500 000 гривень – до 20% від рівня мінімальної зарплати.

- третя група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб; обсяг доходу не перевищує 5 000 000 гривень – 3% від доходу – у разі сплати податку на додану вартість згідно з Податковим кодексом і 5% від доходу – у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Якщо показники підприємця перевищують дану йому групу, то значення податку збільшується.

Не менш важливим аспектом є введення податкових канікул, коли нові підприємці мають можливість спокійно поставити бізнес, а потім сплачувати податки. Дану систему треба вдосконалювати, оскільки вона не враховує деяких аспектів, а тому стає неефективною. До того ж підприємці не готові до частих змін розміру та кількості податків, а тому закриваються. Подальше спрощення податкової системи та зниження розміру податків може призвести до того, що частина бізнесу тіньового сектору зменшиться і заохотити нових підприємців простим механізмом оподаткування. [6]

Україна ввела ЄСВ – так званий єдиний соціальний внесок, який складає 22% від зарплати. Зважаючи й на те, що рівень мінімальної зарплати зріс, підприємці не витримали даного вантажу і почали масово закриватися. Насамперед це ті, хто займається сезонними роботами і частину року не виплачує зарплату робітникам. Не дивлячись на даний аспект, підприємець все одно має продовжувати платити ЄСВ. Стосується це і тих, хто працює сам, не маючи найнятих працівників, і тих хто тимчасово не отримує доходи. Додатково до цього підприємці другої і третьої групи платитимуть ЄСВ в розмірі 704 грн на місяць. Дані нововведення хоч і мають на меті збільшення державного бюджету, але й змушують закриватись підприємців, що мали невисокий дохід. Частина експертів вважає, що ЄСВ змусить бізнесменів переходити у тіньовий сектор економіки. [7]

В якійсь мірі провина зменшення кількості малого підприємства лежить і на самих підприємцях, які недотримуються чинного законодавства про реєстрацію бізнесу через що місцева влада закриває їхній бізнес. Яскравим прикладом цього є малі архітектурні форми або просто МАФи. За останніми підрахунками кількість незаконних МАФів у

Києві складає більше 2 тисяч, некраща ситуація і в регіонах України. При цьому за офіційною інформацією мера Києва в столиці є більше трьох тисяч законних споруд малого бізнесу. Збільшення даного показника може забезпечити стабільні надходження до бюджету, які будуть використані на подальший розвиток економіки. «Зараз багато торгових місць повісили табличку «оренда», це означає, що люди йдуть з торгових місць. На їхнє місце приходять МАФи. МАФи знищують малий бізнес в Києві», – зазначив мер Києва. [8]

Регулювання та спрощення процедури реєстрації та ліквідації підприємств в Україні та зменшення кількості ліцензій і дозволів є пріоритетним напрямком розвитку підприємництва в Україні. Так ми ще не дійшли до того, щоб зареєструвати бізнес можна було в інтернеті за 15-20 хв, але надати можливість молодим підприємцям подавати заяву і необхідні документи в електронному вигляді – це цілком можливо, зважаючи увагу на те, що останні декілька років у нас цілком успішно функціонує електронне самоврядування на рівні держави.

Не менш важливим аспектом розвитку малого підприємства є не тільки державне фінансування і можливість кредитування під гарантії держави, але і заохочення інвестиції з-за кордону.

Висновки. Зважаючи на досвід інших країн, можна сказати, що мале підприємництво це прекрасна можливість підвищити економіку країни, збільшити показники ВВП, забезпечити чисельну кількість людей новими робочими місцями. Без підтримки держави це буде не можливо, але й самим підприємцям треба прикласти зусилля, щоб підняти даний сектор. Насамперед сторонам треба об'єднатися, держава має не тільки впроваджувати нові законопроекти, але й виконувати їх на практиці.

Список використаних джерел

1. Розвиток малого бізнесу: проблеми становлення та перспективи : [Електронне джерело].- Режим доступу: <http://osvita.ua/>
2. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2001
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
5. Ведення бізнесу в Україні. Малий бізнес в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vreshetov.com/>
6. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>
7. Бизнес в Украине: налоговые сюрпризы: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.mail.ru/economics/>
8. <http://ukranews.com/ua/news/345397-klychko-mafy-pereshkodzhayut-rozvytku-malogo-biznesu-v-stolyci>

Тюленева Ю.В.

к.э.н., доцент КПИ им. Игоря Сикорского

Еныч В.С.

ХТФ, КПИ им. Игоря Сикорского

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ

Статья исследует состояние и проблемы развития малого предпринимательства, анализ малого предпринимательства как движущей силы развития экономики Украины в целом. Имеет целью исследовать налогообложения данного сектора и рассмотреть возможности упрощения системы налогов, создание налоговых каникул для новых предпринимателей и снижение же размера существующих налогов. Предоставляет аргументы по поводу расширения малого сектора как составляющей экономики страны. Анализирует малое предпринимательство как сторону, что соблюдается действующего законодательства и механизм устранения данного вопроса. Рассматривает причины и факторы медленного развития малого бизнеса и пути его позитивного развития. Анализирует форму государственной политики по поддержке данного сектора.

Ключевые слова: малое предпринимательство, экономика Украины, государственная поддержка, развитие малого бизнеса.

Tyuleneva J.

PhD of Economic sciences, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

Yenych V.

CTF, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS IN UKRAINE

The article examines the situation and problems of small business development, analysis of small business as the driving force of economic development of Ukraine in general. It aims to explore the taxation of the sector and consider ways to simplify the tax system, the creation of tax holidays for new businesses and reduce the size of the existing taxes. Provides arguments about enlargement as part of a small sector of the economy. Analyzes small business as a party that does not adhere to the applicable laws and mechanisms to eliminate this issue. Consider the causes and factors slow development of small business and how its positive development. Analyzes shape public policies to support the sector.

Keywords: small business, the economy of Ukraine, state support, small business development.

Тюленєва Ю.В. julia.v.tul@gmail.com